

Bosna i Hercegovina
AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
Bosna i Hercegovina
AGENCIJA ZA STATISTIKU BOSNE I HERCEGOVINE
Bosnia and Herzegovina
AGENCY FOR STATISTICS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

ANKETA O RADNOJ SNAZI **2011**

Sarajevo, decembar 2012

Sadržaj

1	Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja	5
1.1	Namjena istraživanja	5
1.2	Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija	5
1.3	Jedinica posmatranja i izvještavanja (anketiranja)	6
1.4	Prikupljanje podataka	6
1.5	Obuhvat	6
1.6	Definicije	6
1.7	Obrada podataka	7
1.8	Objavljivanje rezultata	9
1.9	Ključne varijable	9
1.10	Ključne statistike	9
1.11	Upitnik	9
1.12	Kontakt informacije	9
2	Relevantnost	10
2.1	Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih ESS statistika (R1)	10
3	Tačnost	10
3.1	Greške uzorkovanja	10
3.1.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Koeficijent varijacije (A1)</i>	10
3.1.2	<i>Objašnjenja</i>	11
3.1.3	<i>Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja</i>	11
3.2	Neuzoračke greške	11
3.2.1	<i>Greške obuhvata</i>	11
3.2.1.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)</i>	11
3.2.1.2	<i>Greška nedovoljnog obuhvata</i>	11
3.2.1.3	<i>Mjere za smanjenje grešaka obuhvata</i>	12
3.2.2	<i>Greške mjerenja</i>	12
3.2.2.1	<i>Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja i procesuiranja podataka</i>	12
3.2.2.2	<i>Razlozi za nastanak grešaka mjerenja</i>	12
3.2.2.3	<i>Postupanje u slučaju grešaka mjerenja</i>	12
3.2.2.4	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)</i>	12
3.2.2.5	<i>Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja</i>	12
3.2.3	<i>Greške neodgovora</i>	13
3.2.3.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa neodziva/neodgovora izvještajne jedinice(A4)</i>	13
3.2.3.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora varijable (A5)</i>	13
3.2.3.3	<i>Postupci u slučaju neodgovora</i>	13
3.2.3.4	<i>Postupci za smanjenje stope neodgovora</i>	13
3.2.3.5	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A6)</i>	14
3.2.3.6	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Broj učinjenih grešaka, prema vrsti (A7)</i>	14
3.2.3.7	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije (A8)</i>	14
4	Pravovremenost i aktuelnost	14
4.1	Pravovremenost objave	14
4.1.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1)</i>	14
4.1.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2)</i>	14
4.2	Aktuelnost objave	14
4.2.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Aktuelnost objave (T3)</i>	14
4.3	Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i aktuelnost objave	15

5	Dostupnost i jasnoća	15
5.1	Dostupnost	15
5.1.1	<i>Kanali diseminacije</i>	15
5.1.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)</i>	15
5.1.3	<i>Načini diseminacije</i>	15
5.1.4	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)</i>	16
5.1.5	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3)</i>	16
5.2	Jasnoća	16
5.2.1	<i>Printane publikacije i internetska objava</i>	16
5.2.1.1	<i>Diseminirani rezultati</i>	16
5.2.1.2	<i>Nivo (detaljnost) diseminacije</i>	16
5.2.1.3	<i>Metapodaci</i>	16
5.2.1.4	<i>Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata</i>	17
5.2.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti meta podataka (AC4)</i>	17
6	Uporedivost i skladnost	17
6.1	Vremenska uporedivost	17
6.1.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)</i>	17
6.1.2	<i>Prekidi u vremenskim serijama</i>	17
6.1.3	<i>Ostali faktori, koji utiču na vremensku uporedivost</i>	17
6.2	Geografska uporedivost	17
6.2.1	<i>Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema</i>	17
6.3	Desezoniranje	17
6.4	Skladnost između privremenih i konačnih podataka	17
6.4.1	<i>Politika diseminacije privremenih podataka</i>	17
6.4.2	<i>Pokazatelj kvaliteta–Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)</i>	18
6.4.3	<i>Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka</i>	18
6.5	Skladnost s rezultatima referentnog istraživanja	18
6.5.1	<i>Kratak opis referentnog istraživanja</i>	18
6.5.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost sa referentnim podacima (CC3)</i>	18
6.5.3	<i>Razlozi za veća odstupanja</i>	18
7	Ustupci – kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta	19
8	Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika	19
8.1	Klasificiranje i razumijevanje korisnika	19
8.2.	Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika	20
8.2.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Indeks zadovoljstva korisnika (US1)</i>	20
8.2.2	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Vrijeme od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)</i>	20
9	Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica	20
9.1	Troškovi istraživanja statističkog ureda	20
9.1.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)</i>	20
9.2	Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica	20
9.2.1	<i>Pokazatelj kvaliteta i učinka-Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ili finansijskim pokazateljima (PCR2)</i>	20
9.3	<i>Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti</i>	21
10	Povjerljivost, transparentnost i zaštita	21
10.1	Povjerljivost	21
10.2	Transparentnost	21
10.3	Zaštita	21
11	Zaključak	22

1 Uvod u statistički proces i njegove rezultate – Metodologija istraživanja

1.1 Namjena istraživanja

Anketu o radnoj snazi provodimo u skladu s preporukama Međunarodne organizacije rada (ILO) – koje su usvojene na 13. konferenciji statistike rada - i u skladu sa zahtjevima Statističkog ureda Evropske unije (Eurostata), koji se odnose na usklađenu anketu o radnoj snazi Evropske unije. To nam omogućava uporedivost s drugim državama, koje provode ovu anketu, i obezbjeđuje takođe vremensku uporedivost podataka s prethodnom godinom.

Anketom o radnoj snazi dobijamo podatke o stanju i promjenama na tržištu rada - o veličini, strukturi i značajkama aktivnog i neaktivnog stanovništva BiH.

Anketa o radnoj snazi je istraživanje kojim se prikupljaju podaci o osnovnim karakteristikama radno sposobnog stanovništva, na osnovi kojih se vrši procjena ukupne radne snage u zemlji, kao i podaci o demografskim, obrazovnim, socio - ekonomskim i drugim karakteristikama stanovništva.

Glavni cilj ovog istraživanja je dobijanje podataka o tri osnovna, međusobno isključiva, kontigenta stanovništva: zaposlenih, nezaposlenih i neaktivnih osoba. Podaci su također i u funkciji praćenja, mjerenja i ocjenjivanja ekonomskih i društvenih kretanja u Bosni i Hercegovini.

1.2 Pravni osnov i odgovornost statističkih institucija

- Zakoni o statistici BiH i entitetski Zakoni o statistici;
- Višegodišnji statistički programi i godišnji planovi rada BiH i entiteta;
- Eurostat regulative vezane za EU Labour Force Survey :
 - Regulatoriva (EC) Br. 1372/2007 evropskog Parlamenta i Vijeća od 23 oktobra 2007 dopunjena Regulatorivom Vijeća (EC) Br. 577/98 o organiziranju ankete o radnoj snazi u Zajednici. Napomena: Ova regulatoriva mijenja status anketne varijable 'income' iz opcionalne u obaveznu;
 - Regulatoriva (EC) br. 2257/2003 evropskog Parlamenta i Vijeća od 25 novembra 2003 dopunjena Regulatorivom Vijeća (EC) br. 577/98 o organiziranju ankete o radnoj snazi u Zajednici i prilagođavanju liste anketnih varijabli (OJ No L 336/6). Napomena: ova regulatoriva uvodi 6 novih varijabli i dopušta pristup za set strukturalnih varijabli
 - Regulatoriva (EC) br. 1991/2002 evropskog Parlamenta i Vijeća od 8 oktobra 2002 dopunjena Regulatorivom Vijeća (EC) br. 577/98 o organiziranju ankete o radnoj snazi u Zajednici (OJ No L 308/1). Napomena: ova regulatoriva postavlja vremenski okvir na usvajanje kontinuiteta LFS.
 - Regulatoriva Vijeća (EC) br. 577/98 od 9 marta 1998 o organiziranju ankete o radnoj snazi u Zajednici (OJ No L 77/3). Napomena: ovo je glavna regulatoriva sa odredbama o dizajnu, anketnim obilježjima i procesu odlučivanja.
 - ostali set regulatoriva za implementaciju LFS - Core survey description

Ovo istraživanje je dio godišnjeg programa rada statističkih institucija BiH. Ovo istraživanje je zajednički projekat tri statističke institucije, koje su timski radile na izradi instrumentarija za provođenje Ankete (metodologija, uputstva, obrasci, program za unos), njezinoj realizaciji na terenu, obradi (svaka statistička institucija za svoje područje) i analizi podataka.

1.3 Jedinica posmatranja i izvještavanja (anketiranja)

Jedinica posmatranja u anketi je domaćinstvo koje živi u stambenoj jedinici izabranoj u uzorak, a jedinica izvještavanja (anketiranja) su pojedinci, koji žive u uzorkom izabranom domaćinstvu.

Domaćinstvom se smatra svaka porodična ili druga zajednica osoba koje se izjasne da zajedno stanuju i zajednički troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba, bez obzira jesu li svi članovi stalno u mjestu gdje je nastanjeno domaćinstvo ili neki od njih borave određeno vrijeme u drugom naselju, odnosno stranoj državi zbog rada, školovanja ili iz drugih razloga. Domaćinstvo može biti: (a) dvije ili više osoba, bez obzira na njihovu srodnost, koje dijele isti stambeni prostor i koje obično zajednički nabavljaju i troše hranu (višečlano domaćinstvo) i (b) jedna osoba, koja u stambenom prostoru živi sama, ili živi sa drugim osobama, ali ne sudjeluje u zajedničkom nabavljanju i trošenju hrane (jednočlano domaćinstvo).

1.4 Prikupljanje podataka

Podaci se prikupljaju neposredno od svih članova domaćinstva u uzorkom izabranom domaćinstvu putem intervjua. Odgovore u anketi daje svaki član domaćinstva za sebe, a za djecu mlađu od 15 godina roditelj ili staratelj. Jedan član, nosilac ili najupućenija osoba u domaćinstvu može dati odgovore za sve članove posmatranog domaćinstva.

Referentni period je vrijeme u kojem se vršilo prikupljanje podataka. Većina podataka se odnosi na ekonomsku djelatnost osoba u konkretnoj kalendarskoj sedmici, od ponedjeljka do nedjelje, koja se naziva referentnom sedmicom. Određeni broj podataka se odnosi na druge periode (četiri sedmice, ili godina u odnosu na referentnu sedmicu).

Referentna sedmica za ARS 2011 je bila od 04. do 10. aprila 2011. godine i prethodila je periodu terenskoga rada, odnosno anketiranja. Anketiranje je obavljeno u periodu od 11. aprila do 25. aprila 2011. godine.

1.5 Obuhvat

Demografski podaci prikupljaju se za sve članove domaćinstva koji žive u izabranim stambenim jedinicama, a podaci o radnoj aktivnosti za članove domaćinstva stare 15 i više godina.

Kriterij o tome za koje osobe se prikupljaju podaci o radnoj aktivnosti je prisutnost člana domaćinstva u zadnjih 12 mjeseci u odnosu na referentnu sedmicu i razlozi odsutnosti.

Anketom je obuhvaćeno 10.501 domaćinstava, i to: 5.935 u Federaciji BiH, 3.564 u Republici Srpskoj i 1.002 u Brčko Distriktu BiH. Uzorkom nisu obuhvaćena kolektivna domaćinstva (studentski i đački domovi, domovi za djecu i omladinu ometenu u razvoju, domovi za socijalno ugroženu djecu, domovi za penzionere, stare i iznemogle, domovi za odrasle invalide, manastiri, samostani i slično).

Uzorak je dizajniran kao stratifikovani dvoetafni slučajni uzorak.

1.6 Definicije

Radno sposobno stanovništvo obuhvata sve osobe stare 15 i više godina.

Zaposlene osobe su osobe stare 15 i više godina koje su:

- tokom referentne sedmice radile najmanje jedan sat za plaću ili naknadu, bez obzira na njihov formalni status ili
- nisu radile tokom referentne sedmice, a imaju posao na koji će se vratiti.

Kontigent zaposlenih osoba čine: (a) zaposleni (osobe u zaposlenju koje za svoj rad primaju plaću ili naknadu); (b) samozaposleni (poslodavci koji upravljaju poslovnim subjektom i zapošljavaju jednog ili više zaposlenika, te osobe koje rade za vlastiti račun i ne zapošljavaju zaposlenike); (c) neplaćeni pomažući članovi domaćinstva (članovi koji rade u porodičnom biznisu).

Podzaposlene osobe su osobe koje rade kraće od propisanog radnog vremena i žele da rade više i spremne su da prihvate više posla u naredne dvije sedmice.

Nezaposlene osobe su osobe koje imaju 15 i više godina i koje:

- nisu u referentnoj sedmici obavljale nikakvu aktivnost za plaću ili naknadu, niti su imale posao na koji će se vratiti;
- u toku četiri sedmice (referentna i tri prethodne sedmice) aktivno su tražile posao ili su našle posao i u skoroj budućnosti će početi raditi;
- mogle bi početi raditi (bile bi raspoložive za preuzimanje posla) u toku naredne dvije sedmice ako im bude ponuđen posao.

Radnu snagu ili ekonomski aktivno stanovništvo čine zaposlene i nezaposlene osobe.

Neaktivno stanovništvo čine sve osobe koje imaju 15 i više godina i koje u referentnoj sedmici nisu radile te koje tokom četiri sedmice (referentna i tri prethodne) nisu poduzimale nikakve radnje s ciljem traženja posla, kao i osobe koje nisu spremne početi raditi u naredne dvije sedmice ako bi im posao bio ponuđen.

Obeshrabrene neaktivne osobe su osobe koje nisu tražila posao u referentnom periodu jer su uvjerene da ne mogu naći posao, iako žele raditi i spremne su da počnu raditi u naredne dvije sedmice ako bi im posao bio ponuđen.

Prethodno navedeni statusi su statusi anketirane osobe prema definicijama Međunarodne organizacije rada (ILO), a radni status anketirane osobe prema njezinu sopstvenom mišljenju je *subjektivni radni status*.

Stopa aktivnosti predstavlja procentualno učešće radne snage u radno sposobnom stanovništvu.

Stopa zaposlenosti predstavlja procentualno učešće zaposlenih osoba u radno sposobnom stanovništvu.

Stopa nezaposlenosti predstavlja procentualno učešće nezaposlenih osoba u radnoj snazi.

1.7 Obrada podataka

Postoje tri vrste neodgovora u ovoj anketi: neodgovor cijelog domaćinstva (unit non-response), neodgovor jednog člana u domaćinstvu i neodgovor na pojedina pitanja (item non-response). Kod neodgovora cijelog domaćinstva (bilo da nije nađeno na adresi ili je odbilo učešće u anketi iz nekog razloga) ne vrši se imputacija, već se korekcija uvodi kroz ponderisanje (korekcija inicijalnog pondera neodgovorom). Kod neodgovora jednog člana domaćinstva (odbijanje nekog člana domaćinstva da učestvuje u anketi, naročito u dijelu ARS2b) se takođe ne uvodi imputacija (ovih slučajeva nije bilo 2011. godine). Kod neodgovora na određeno pitanje vrši se imputacija i to zavisno od vrste pitanja. Pri tome, imputacija se vrši samo na varijablama bitnim za izradu publikacije, kao što su dužina tražena posla, prosječni sati rada, itd. Kod kontinuiranih varijabli se obično primjenjuje postupak prosjeka ili medijane i to u posmatanim grupama npr. za određenu starosnu dob, određenu školsku spremu, određeno zanimanje, itd.

Kod kategorijskih varijabli koristi se ili istorijski podatak (ako postoji – npr. anketa iz prethodne godine) ili logičko zaključivanje (ako je ovih slučajeva malo) ili hot-deck metoda. Ponekad se vrši i naknadna telefonska kontrola, kad dođe do faze obrade podataka, jer je prošlo i više od mjesec dana od terenskog rada.

Prvi korak koji je neophodno napraviti da bi se došlo do ocjene nepoznatih parametara populacije jeste izračunavanje inicijalnih pondera. Inicijalni ponder predstavlja recipročnu vrijednost vjerovatnoće izbora te jedinice u uzorak. U slučaju stratifikovanog slučajnog uzorka, u kome je u stratumu h u uzorak izabrano n_h jedinica, dok je u stratumu ukupno N_h jedinica, vjerovatnoća izbora jedinice tog stratuma jednaka je n_h / N_h , a inicijalni ponder jednak je N_h / n_h . Imajući u vidu da se u svakom statističkom istraživanju, ma koliko pažljivo bilo provedeno, javljaju neuzoračke greške različitih vrsta, potrebno je izračunati korektivne faktore inicijalnih pondera. Korektivni faktori služe da se, npr. selektivno povećaju inicijalni ponderi jedinica koje pripadaju odgovoru istraživanja, tako da one predstavljaju i jedinice u populaciji koje su klasifikovane kao neodgovor. Osnovna pretpostavka ovakvog korigovanja je da su jedinice uzorka koje nisu odgovorile, po ključnim parametrima istraživanja slične onima koje spadaju u odgovor istraživanja. Ako u slučaju stratifikovanog uzorka u stratumu h imamo odgovor m_h jedinica od ukupno n_h odabranih u uzorak, onda je faktor korekcije inicijalnog pondera jednak n_h/m_h . U ARS-u je inicijalni ponder za domaćinstvo u jednom od 6 stratuma, zapravo, recipročna vrijednost proizvoda tri faktora i to vjerovatnoće izbora primarne jedinice uzorkovanja (popisnih krugova), vjerovatnoće izbora sekundarne jedinice uzorkovanja (domaćinstava) i stope izbora tipa uzorka (jer nije uzet cijeli Master Sample već samo onaj dio domaćinstava koja su direktno kontaktirana i pristala dati odgovor). Korekcija za neodgovor se vrši na svakom od 6 stratuma. Dodatne korekcije, kao što su kalibracija, poststratifikacija se ne vrše jer ne postoje dobri eksterni izvori koji bi poslužili u tu svrhu. U program za unos anketnih podataka ugrađene su kontrole koje onemogućavaju da se u bazu unesu računski i logički neispravni podaci.

To su, uglavnom, »HARD« kontrole koje upozoravaju i zaustavljaju unos, dok se ne unesu ispravni podaci. Ovakav način unosa obezbjeđuje da nakon unosa imamo bazu sa logički i računski čistim podacima.

Posljednji popis stanovništva u BiH proveden je 1991. godine. Budući da je nakon toga došlo do velikih pomjeranja stanovništva, a kako je anketno istraživanje bazirano na uzorkom odabranim domaćinstvima kao jedinicama posmatranja, bilo je potrebno osigurati ažurnije podatke na osnovu kojih bi se odabrao uzorak. Uz pomoć UNDP-a, formulisan je i proveden projekt Ažuriranje okvira uzorka u BiH, za koji je finansijska sredstva obezbijedila vlada Velike Britanije, putem svog Odjela za međunarodni razvoj (DFID). Ovim projektom izvršeno je prikupljanje podataka o svim domaćinstvima koja su se nalazila u 1.500 izabranih popisnih krugova. Prikupljeni su podaci o oko 80.069 domaćinstava koja čine Prošireni master uzorak i koji je osnova za izbor uzorka za sva istraživanja na bazi domaćinstava koja se provode na teritoriji BiH. Međutim, kao okvir za ARS anketu korišten je dio Proširenog master uzorka, preciznije sva ona domaćinstva koja su bila direktno kontaktirana i pristala dati podatke – njih 67.974. Iz ovog okvira (koji je u svom dizajnu bio stratificiran po entitetima i Brčko distriktu) izvršen je izbor 10.501 domaćinstvo za BiH, a od toga: 5.935 za Federaciju BiH, 3.564 za Republiku Srpsku i 1.002 za Distrikt Brčko BiH. Stratifikacija u odabiru domaćinstava za ARS anketu bila je tip naselja (gradsko i tip naselja »ostalo«). Zato kažemo da je uzorak je dizajniran kao stratificiran dvoetafni slučajni uzorak u kojem smo imali 6 stratuma.

1.8 Objavljivanje rezultata

Tematski bilten Agencije za statistiku BiH – 2011 sadrži analizu godišnjih podataka iz Anketa o radnoj snazi provedenih 2009., 2010 i 2011 godine. Svi podaci prikazani su u statističkim tabelama za nivoe entiteta, BD i BiH. Podaci su prikazani u apsolutnim i relativnim vrijednostima (apsolutni brojevi, postotci). Konačni rezultati Ankete o radnoj snazi objavljuju se u Saopćenju u kojem su dati prethodni podaci ove ankete i isti su prikazani u tabelama i u grafičkom obliku. Prvi rezultati (datum publikovanja prvih rezultata) Ankete o radnoj snazi 2011, objavljuju se **80 dana** nakon kraja referentnog perioda (u Saopćenju). Konačni rezultati (datum publikovanja konačnih rezultata) Ankete o radnoj snazi 2011, objavljuju se **180 dana** nakon kraja referentnog perioda. Takođe se neki podaci objavljuju u BH u Brojkama.

1.9 Ključne varijable

- indikator nezaposlenosti
- indikator zaposlenosti
- indikator aktivnosti
- indikator neaktivnosti

1.10 Ključne statistike

- broj nezaposlenih osoba
- broj zaposlenih osoba
- broj aktivnog stanovništva
- stopa nezaposlenosti
- stopa radne aktivnosti

1.11 Upitnik

Upitnik je dostupan na web - stranici

http://www.bhas.ba/tematskibilteni/lfs_2011_001_01_bh.pdf

1.12 Kontakt informacije

Milenko Stojanović, Agencija za statistiku BiH, e-mail:milenko.stojanovic@bhas.ba tel: +38733911948

Jasna Hadžić, Agencija za statistiku BiH, e-mail:jasna.hadzic@bhas.ba

Ševala Abaz, Agencija za statistiku BiH, e-mail:sevala.abaz@bhas.ba

2 Relevantnost

2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa raspoloživih ESS statistika (R1)

Omjer između raspoloživih statistika i statistika zahtjevanih (propisanih) uredbama i regulativama (ovdje se prije svega misli na uredbe i regulative Eurostata i ostalih relevantnih međunarodnih organizacija).

Napomena: Ovaj pokazatelj je primjenjiv obzirom da postoji ESS propis ili smjernica o zahtjevanim izlaznim podacima (statistikama/varijablama).

Stopa raspoloživih statistika iznosi 99% $[(195/196 \times 100)]$ poštujući sve obavezne varijable po uredbi. Anketa o radnoj snazi BiH (ARS/2011) je rađena na osnovu regulative EC broj 377/2008 i nisu obuhvaćene sljedeće varijable:

- kol 120 – potreba za staranjem, kao obavezne varijable

Treba napomenuti da je ispoštovan zahtjev damaćeg korisnika podataka tj. Gender centra za proizvodnju podataka o spolu i računanje gender pay gapa.

3 Tačnost

3.1 Greške uzorkovanja

3.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Koeficijent varijacije (A1)

Greške uzorkovanja se prikazuju za sljedeće statistike i/ili varijabe: ukupno stanovništvo, radno sposobno stanovništvo, radnu snagu, zaposlene osobe, nezaposlene osobe, neaktivne osobe, osobe mlađe od 15 godina, osobe 15-64 godina, stopu aktivnosti, stopu zaposlenosti i stopu nezaposlenosti.

U anketnim istraživanjima gdje je jedinica posmatranja domaćinstvo i rezultati se često prezentiraju kao proporcija ili postotak nije primjereno prikazati grešku u slučajnom uzorku samo u formi koeficijenta varijacije nego i preko intervala povjerljivosti.

Tabela 1. Intervali povjerenja (pouzdanosti), standardna devijacija, koeficijent varijacije - ARS 2011

	Procjena (000)	Standardna devijacija	Donja 95% granica pouzdanosti	Gornji 95% granica pouzdanosti	Koeficijent varijacije %
1. Ukupno stanovništvo	3.057	74	2.912	3.201	2,4
2. Radno sposobno	2.561	60	2.442	2.679	2,4
3. Radna snaga (4+5)	1.127	31	1.066	1.188	2,8
4. Zaposlene osobe	816	24	770	862	2,9
5. Nezaposlene osobe	311	12	287	334	3,8
6. Neaktivne osobe	1.434	34	1.368	1.500	2,3
7. Osobe mlađe od 15 godina	496	16	465	526	3,1
8. Osobe 15-64 godina	2.062	53	1.959	2.166	2,6
Stope (%)					
Stopa aktivnosti	44,0	0,5	43,1	44,9	1,0
Stopa zaposlenosti	31,9	0,5	31,0	32,8	1,5
Stopa nezaposlenosti	27,6	0,7	26,2	29,0	2,6

3.1.2 Objašnjenja

Greške uzorkovanja nastaju kao činjenica da se anketa provodi na uzorku, odnosno na dijelu a ne na cijeloj ciljanoj populaciji (koja bi u slučaju ARS ankete bila sve osobe u BiH 15 godina ili starije) jer bi provedba popisa zahtjevala mnogo više vremena, kao i veliki budžet. Takođe je poznato, da je za jedno istraživanje moguće izabrati veliki broj uzoraka, pri čemu bi svaki uzorak dao određene procjene ključnih indikatora koje bi bile više ili manje različite. Upravo nam greške uzorkovanja koje su za razliku od neuzoračkih grešaka mjerljive, ukazuju na to koliko su naši dobiveni indikatori pouzdani. Kao provjera pouzdanosti indikatora koristi se koeficijent varijacije (CV) i interval pouzdanosti.

U ARS anketi prihvaćena je slijedeća notacija:

- **()** Podatak je **manje siguran**, ako je koeficijent varijacije (CV) manji od 0,20, a jednak ili veći od 0,10 ili, izraženo u procentima, $10\% \leq CV < 20\%$
- **(())** Podatak je **nesiguran**, ako je koeficijent varijacije (CV) manji od 0,30, a jednak ili veći od 0,20 ili, izraženo u procentima, $20\% \leq CV < 30\%$
- **.** Podatak je **ekstremno nesiguran**, ako je koeficijent varijacije (CV) jednak ili veći od 0,30 ili, izraženo u procentima $CV \geq 30\%$

3.1.3 Aktivnosti za smanjenje grešaka uzorkovanja

Greške uzorkovanja na ključnim indikatorima (stopa zaposlenosti, nezaposlenosti, aktivnosti na nivou BiH i entiteta) su sasvim prihvatljive, izuzev možda za Brčko koje je mala teritorija (iako je uzorak povećan). Veća pouzdanost drugih indikatora ili ovih glavnih, ali na detaljnijim nivoima, je moguća u sadašnjoj situaciji samo u slučaju povećanja uzorka (jer je nemoguće izvršiti pouzdano precizniji odabir uzorka). S druge strane, povećanje uzorka neće biti potrebno u situaciji kad se kao okvir za izbor uzorka budu koristili podaci iz popisa stanovništva koji će omogućiti drugačiji dizajn uzorka i ciljano biranje populacije.

3.2 Neuzoračke greške

3.2.1 Greške obuhvata

3.2.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa prekomjernog obuhvata (A2)

Teškoće i povećane troškove uzrokuju stanovi gdje niko ne stanuje, jer nam to smanjuje uzorak i teško je dobiti osobu koja bi dala bilo kakve informacije.

3.2.1.2 Greška nedovoljnog obuhvata

Obzirom da obično ne monitorišemo sve jedinice okvira, nego samo izabrane u uzorak, moramo taj udio procijeniti s podacima o (ne) relevantnosti jedinica u uzorku.

Osobe nisu prijavljene na adresi gdje stvarno stanuju. To nije problem ako na toj adresi neko živi. Prema anketnim podacima u uzorku je izabrano cca 3 % osoba, koje su prijavljene u nenaseljenim (uključujući neidentificirane i nepostojeće) stanovima.

Jedan od razloga podizvještavanja je vremenska razlika između ažuriranja Master uzorka i izbora uzorka. Odnosno, ne obuhvataju se domaćinstva koja su formirana poslije formiranja Master okvira.

3.2.1.3 Mjere za smanjenje grešaka obuhvata

Prihvatanje novih statusa se vrši samo ako se ustanovi da je u pitanju doista promjena na terenu (ako se po adresi i imenu i prezimenu nosioca sa sigurnošću može utvrditi da je doslo do određene promjene).

3.2.2 Greške mjerenja

3.2.2.1 Kontrole za otkrivanje grešaka mjerenja i procesuiranja podataka

Prije nego se pristupi unosu podataka, papirni obrasci se vizuelno pregledaju i ukoliko se uoče neke nepravilnosti u podacima, koje se ne mogu korigovati na osnovu ostalih podataka, osoba zadužena za ovu kontrolu uspostavlja telefonski kontakt sa domaćinstvom i tako sazna prave informacije na osnovu kojih koriguje podatke na upitniku.

U toku samog unosa podataka u elektronsku bazu podataka (Blaise 4.7. - softver za anketna istraživanja), podaci se drugi put kontrolišu, uključene su logičke i računске kontrole. Ukoliko se unese podatak koji ne zadovoljava unaprijed definisane kontrole, zaustavlja se unos sve dok se ne unese ispravan podatak (tzv. »hard« kontrole). Ukoliko je neophodno i u ovoj fazi se ponovo kontaktira domaćinstvo telefonski, da bi se korigovali podaci. Mali je broj implementiranih kontrola koje samo upozoravaju ali dozvoljavaju unos podataka koji nije u skladu sa unaprijed definisanom kontrolom (tzv »soft« kontrole). Također se provjerava, na samom početku unosa podataka sa obrasca, da li je to domaćinstvo iz planiranog uzorka za ovo istraživanje. Nije moguće unijeti dva puta isti obrazac. Podaci za odgovor i podaci koji se odnose na neodgovor moraju dati kompletan uzorak domaćinstava za ovo istraživanje. Unutar samog obrasca postoje određene veze između podataka koje su definisane kroz kontrole, kao npr. da ne može osoba koja je stara 14 godina imati diplomu visoke spreme, itd.

3.2.2.2 Razlozi za nastanak grešaka mjerenja

Sastavni dio obrasca je i prostor za napomenu koju popunjava anketar. Sadržaj napomene može da pomogne u otklanjanju grešaka u podacima na upitniku ili podacima o osobama u domaćinstvu. Sadržaj napomene se unosi u elektronsku bazu podataka.

3.2.2.3 Postupanje u slučaju grešaka mjerenja

Osoba zadužena za metodološku podršku istraživanju je zadužena za otklanjanje greške. U tu svrhu koristi ostale podatke u upitniku koji mogu pomoći za ispravljanje pogrešnog podatka, kao i napomenu koju je upisao anketar. Ako to nije dovoljno, uspostavlja se telefonski kontakt sa domaćinstvom i pokuša se saznati ispravan podatak. Ukoliko ne postoji telefonski broj za to domaćinstvo uspostavlja se kontakt sa anketarom koji je bio zadužen za to domaćinstvo i traži se da ponovo posjeti to domaćinstvo i koriguje netačan podatak. Ni jedan podatak se ne ispravlja automatski.

3.2.2.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa editovanja/uređivanja podataka (A3)

Trenutno ne postoje tačne evidencije o ispravkama u fazi uređivanja podataka.

3.2.2.5 Mjere za smanjenje broja grešaka mjerenja

Instruktaža anketara je važna faza u ovom istraživanju jer omogućuje da anketari na pravi način tretiraju sva pitanja u obrascu što rezultira manjim brojem neispravnih odgovora.

Svaki anketar dobija kompletan metodološki materijal sa svim objašnjenjima. Svakom anketaru je sve vrijeme trajanja terenskog rada na raspolaganju supervizor koji mu može pomoći ukoliko ima neke dileme za pojedina pitanja na obrascu. Veza sa anketarom postoji i nakon završenog terenskog rada.

3.2.3 Greške neodgovora

3.2.3.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa neodziva/neodgovora izvještajne jedinice(A4)

Tabela 2: Stope neodziva

	Stopa neodziva (%)	Respodentna domaćinstva	Nerespodentna domaćinstva	Ukupno
Federacija BiH	11,63	5.245	690	5.935
Republika Srpska	13,30	3.090	474	3.564
Brčko distrikt	14,57	856	146	1.002
Bosna i Hercegovina	12,48	9.191	1.310	10.501

Tabela 3: Razlozi neodgovora

Razlozi neizvršenog anketiranja	FBiH	RS	BD	BiH
Data adresa ne postoji na terenu	22	21	11	54
Prazan stan	119	121	24	264
Razrušen stan	7	13	5	25
Stan se koristi u poslovne svrhe	4	6	3	13
Odsutno domaćinstvo	309	128	54	491
Domaćinstvo odbija da bude anketirano	200	165	45	410
Drugo	29	20	4	53
Ukupno	690	474	146	1.310

3.2.3.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa neodziva/neodgovora varijable (A5)

Stopa nedostajućih podataka kod ključnih varijabli je veoma mala (približno 0,1%)

3.2.3.3 Postupci u slučaju neodgovora

Ako nedostaju podaci tj. nisu dati odgovori na određena pitanja (o određenim varijablama), uspostavlja se telefonska veza s izvještajnom jedinicom odnosno osobom iz domaćinstva i uz njenu pomoć po potrebi dopunjavaju nedostajuće vrijednosti. Izuzetno ako se ne uspije uspostaviti telefonska veza vrijednost varijable se procjenjuje na bazi istorijskih podataka.

3.2.3.4 Postupci za smanjenje stope neodgovora

Pisanje preciznijih metodoloških uputa, koje se odnose na određeno pitanje (varijablu).

3.2.3.5 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa imputiranih podataka (A6)

Imputiraju se nedostajuće vrijednosti pitanja (odnosno varijabli), na koje anketirane osobe nisu željele ili htjele odgovoriti. Udio imputiranih podataka je tako jednak stopi neodgovora varijable i kao što smo već naveli u poglavlju 3.2.3.2 veoma je mala (približno 0,1%).

3.2.3.6 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Broj učinjenih grešaka, prema vrsti (A7)

Nije bilo pogrešaka, znači da je korektno primijenjena metodologija, te nije pogrešan podatak uključen u saopćenje za javnost; analitička prezentacija i dijagrami nisu pružili pogrešnu sliku o objavljenim podacima.

3.2.3.7 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Prosječna veličina revizije (A8)

Nisu planirane i nije provedena revizija.

4 Pravovremenost i aktuelnost

4.1 Pravovremenost objave

4.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost prvih rezultata (T1)

Tabela 3: Pravovremenost prvih rezultata

Referentno razdoblje	2011
Datum objave	20.07.2011
Vremensko kašnjenje	T+80

Prvi rezultati (datum publikovanja prvih rezultata) Ankete o radnoj snazi 2011, objavljeni su **80 dana nakon kraja referentnog perioda**.

4.1.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Pravovremenost konačnih rezultata (T2)

Tabela 4: Pravovremenost konačnih rezultata

Referentno razdoblje	2011
Datum objave	30.10.2011
Vremensko kašnjenje	T+180

Konačni rezultati (datum publikovanja konačnih rezultata) Ankete o radnoj snazi 2011, objavljeni su **180 dana nakon kraja referentnog perioda**.

4.2 Aktuelnost objave

4.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Aktuelnost objave (T3)

Tabela 5: Aktuelnost objave

Referentno razdoblje	2011
Datum objave	01.08.2011
Vremensko kašnjenje	T+10

Stvarni datum objave rezultata Ankete o radnoj snazi je imao vremensko **kašnjenje od 10 dana** u odnosu na predviđeni/najavljeni datum objave u godišnjem kalendaru publikovanja.

4.3 Razlozi za veća kašnjenja i mjere za poboljšanje pravovremenosti i aktuelnost objave

Razlozi za kašnjenje u objavi rezultata od 10 dana u odnosu na najavljeni termin je nedovoljan broj statističara. Postojeće osoblje koje je angažirano na Anketi o radnoj snazi ima po nekoliko različitih obaveza koje se vremenski poklapaju.

5 Dostupnost i jasnoća

5.1 Dostupnost

5.1.1 Kanali diseminacije

Pri objavljivanju rezultata provedene Ankete o radnoj snazi 2011 korišteni su sljedeći diseminacijski kanali:

Tabela 6: Kanali diseminacije

Broj	Kanali diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Pisani zahtjevi korisnika po njihovoj specifikaciji	DA
3	Podaci koji se objavljuju putem telefona	NE
4	Digitalni mediji (CD, diskete, itd ..)	DA
5	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	DA
6	Tematski bilten	DA
7	Posebne printane publikacije	NE
8	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	DA
9	Statistički zaštićeni mikropodaci	DA

5.1.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih kanala diseminacije (AC1)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je 78% (7/9X100).

5.1.3 Načini diseminacije

Pri objavljivanju rezultata provedene Ankete o radnoj snazi 2011 korišteni su sljedeći načini diseminacije:

Tabela 7: Načini diseminacije

Broj	Načini diseminacije	Korišteno
1	Web stranica – internet objava	DA
2	Web stranice ostalih institucija	DA
3	Web stranice međunarodnih organizacija	NE
4	Tematske Web stranice (npr.popis stanovništva)	NE
5	Pisani zahtjevi	DA
6	Telefonsko posredovanje	DA
7	Digitalni mediji (CD, diskete, itd ..)	DA
8	Podaci predstavljeni na novinarskoj konferenciji	DA

9	Godišnjak	DA
10	BiH u brojkama	DA
11	Prva objava – priopćenje	DA
12	Tematski bilten	DA
13	Posebne publikacije	NE
14	Publikacije Eurostata	NE
15	Publikacije ostalih međunarodnih organizacija (OECD, IMF)	NE
16	Baze podataka, namijenjene za internu upotrebu	DA
17	Baze, dostupne spoljnim korisnicima	DA

5.1.4 Pokazatelj kvaliteta i učinka-Stopa korištenih načina diseminacije (AC2)

Stopa korištenih kanala diseminacije rezultata je 71% (12/17X100).

5.1.5 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Broj pristupa on-line bazi podataka (AC3)

Ovo treba biti razvijeno u saradnji sa IT osobljem.

5.2 Jasnoća

5.2.1 Printane publikacije i internetska objava

- Saopćenje »ANKETA O RADNOJ SNAZI 2011 – Prethodni rezultati« i
- Tematski bilten »ANKETA O RADNOJ SNAZI 2011 - Konačni rezultati »

5.2.1.1 Diseminirani rezultati

Rezultati ankete su prikazani u obliku apsolutnih brojeva, izraženi u hiljadama i u postotcima. Pored tabelarnog pregleda u Saopćenju podaci su prikazani u obliku grafova.

5.2.1.2 Nivo (detaljnost) diseminacije

Podaci su prikazani po spolu, pojedinim starosnim skupinama, po područjima djelatnosti, nivou obrazovanja.

5.2.1.3 Metapodaci

Referentna Metadata - ESMS: Kontakt (organizacija, organizacijska jedinica, mail adresa); Metadata ažuriranje - datum; Statistička prezentacija (opis podataka, klasifikacijski sistem, sektorska pokrivenost, statistički koncepti i definicije, statistička jedinica, statistička populacija, referentno područje, vremenska pokrivenost, bazni period); Jedinica mjere; Referentni period; Institucionalni mandat (pravni akti i drugi sporazumi, davanje podataka); Povjerljivost (povjerljivost – politika, povjerljivost – obrada podataka); Politika publikovanja (kalendar publikovanja, kalendar pristupa publikacijama, pristup korisnika); Učestalost diseminacije; Format diseminacije (saopćenja – vijesti, publikacije, on-line baza podataka, pristup Micro-podacima, ostalo); Dostupnost dokumentacije (metodološka dokumentacija, dokumentacija kvaliteta); Menadžment kvaliteta (osiguranje kvaliteta, procjene kvaliteta); Relevantnost (korisničke potrebe, zadovoljstvo korisnika, potpunost); Tačnost i pouzdanost (ukupna tačnost, uzoračka greška, neuzoračka greška - a) greška obuhvata b) greška mjerenja c) greška obrade d) greška neodgovora); Pravovremenost i aktuelnost (pravovremenost, aktuelnost);

Uporedivost (uporedivost – geografska, uporedivost – vremenska); Koherentnost (koherentnost – međudomenska, koherentnost sa npr. statistikom stanovništva, koherentnost sa npr. procjenom zaposlenosti u nacionalnim računima, koherentnost sa procjenom zaposlenosti koje potiču iz posl. istraživanja, koherentnost – interna); Troškovi i opterećenost;

Revizija podataka (revizija podataka – politika, revizija podataka – praksa); Statistička obrada (izvori podataka, učestalost prikupljanja podataka, prikupljanje podataka, provjera valjanosti podataka, kompilacija podataka, podešavanje).

5.2.1.4 Mjere za poboljšanje jasnoće diseminiranih rezultata

Povećano korištenje grafikona u saopćenju i tematskom biltenu, prikazivanje podataka po skupinama zanimanja.

5.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Stopa kompletnosti meta podataka (AC4)

Ukupan broj korištenih metadata elemenata iz preporučene Referentne ESMS je 55. Broj raspoloživih metadata elemenata u Anketi o radnoj snazi iznosi 52.

Znači, stopa kompletnosti metapodataka za Anketu o radnoj snazi iznosi 95% $[(52/55 \times 100)]$.

6 Uporedivost i skladnost

6.1 Vremenska uporedivost

6.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Dužina uporedivih vremenskih serija (CC1)

Od godine 2006. do danas (2011) Anкета o radnoj snazi se provodi jednom godišnje u mjesecu aprilu. Trenutno imamo vremensku seriju od 6 godina, tako da je vrijednost pokazatelja 6.

6.1.2 Prekidi u vremenskim serijama

Nije bilo prekida godišnjih vremenskih serija.

6.1.3 Ostali faktori, koji utiču na vremensku uporedivost

Ne postoje posebni faktori koji mogu utjecati na uporedivost vremenskih serija obzirom da je maksimalno ispoštovana preporuka vezano za varijable koje su zahtjevane ovom Anketom.

6.2 Geografska uporedivost

6.2.1 Uporedivost s ostalim članicama evropskog statističkog sistema

Moguća je uporedba s rezultatima Anketne o radnoj snazi u Evropskom statističkom sistemu dok su zemlje članice provodile istraživanje jednom godišnje.

6.3 Desezoniranje

Podaci Ankete o radnoj snazi obzirom na sadašnju periodiku provođenja (godišnje) se ne desezoniraju.

6.4 Skladnost između privremenih i konačnih podataka

6.4.1 Politika diseminacije privremenih podataka

Koristimo politiku diseminacije i prvih rezultata Ankete o radnoj snazi prvenstveno zbog potreba korisnika podataka za podacima o stopi aktivnosti, zaposlenosti i nezaposlenosti u našoj zemlji.

6.4.2 Pokazatelj kvaliteta–Skladnost između privremenih i konačnih podataka (CC2)

Privremeni rezultati Ankete o radnoj snazi 2011 su isti konačnim rezultatima, te se pokazatelj ne izračunava.

6.4.3 Razlozi za veće razlike između privremenih i konačnih podataka

Ne postoje razlike između privremenih i konačnih podataka.

6.5 Skladnost s rezultatima referentnog istraživanja

6.5.1 Kratak opis referentnog istraživanja

Podatke o broju zaposlenih iz Ankete o radnoj snazi možemo uporediti sa podacima o broju zaposlenih koji se prikupljaju provođenjem redovnog Mjesečnog istraživanja o zaposlenima i plaći (Rad-1) u pravnim osobama, i istraživanja o fizičkim osobama – vlasnicima koji samostalno obavljaju djelatnost - profesiju i osobama koje su kod njih zaposlene (Rad-15). Broj zaposlenih u pravnim osobama rezultat je obrade podataka redovnog Mjesečnog istraživanja (Rad-1), koji pravne osobe popunjavaju na osnovu propisanih evidencija.

Istraživanjem su obuhvaćene pravne osobe svih oblika vlasništva, tijela državne vlasti svih nivoa, ustanove i druge organizacije. Podaci o zaposlenima u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija rezultat su obrade istraživanja Rad-15, i preuzimaju se od zavoda zdravstvenog osiguranja. U podatke o zaposlenima uključeni su zaposlenici (uključujući zaposlenike u odbrani i policiji) i vlasnici obrta i slobodnih profesija. Istraživanjem o zaposlenima u pravnim osobama obuhvaćeni su zaposleni koji imaju zasnovan radni odnos bez obzira na vrstu radnog odnosa i dužinu radnog vremena. Istraživanjem o zaposlenima u fizičkim osobama - vlasnicima koji samostalno obavljaju djelatnost - profesiju i osobama koje su kod njih zaposlene, obuhvaćeni su vlasnici i zaposlenici prijavljeni zavodima zdravstvenog osiguranja.

6.5.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Skladnost sa referentnim podacima (CC3)

Zaposleni: $CC3 = \frac{X-Y}{Y} = 816.036 - 693.941/693.941 = 0,18$

Broj zaposlenih koji je rezultat anketnog istraživanja veći je za 18% od broja zaposlenih koji se dobije kao rezultat referentnog srodnog istraživanja.

Nezaposleni: $CC3 = \frac{X-Y}{Y} = 310.947 - 529.446/310.947 = - 0,70$

Broj nezaposlenih koji je rezultat anketnog istraživanja manji je za 70% od broja nezaposlenih koji se dobije kao rezultat referentnog srodnog istraživanja, tj. zvanične evidencije broja nezaposlenih u zavodima za zapošljavanje.

6.5.3 Razlozi za veća odstupanja

Metodološke razlike između podataka iz referentnih srodnih istraživanja o zaposlenima i podataka dobijenih Anketom radne snage razlikuju se u sljedećem:

- **Izvora podataka:** administrativni podaci se baziraju na istraživanjima zaposlenih putem mjesečnog upitnika Rad-1 koji se prikuplja od poslovnih subjekata, dok se anketni podaci temelje na procjenjivanju podataka na bazi uzorka domaćinstava.
- **Period posmatranja:** administrativni podaci se odnose na zadnji dan u mjesecu, dok se anketni odnose na aktivnost osoba u referentnoj sedmici.
- **Period izvještavanja:** administrativni podaci se prikupljaju mjesečno, dok se anketa provodi jedanput godišnje.
- **Definiciji zaposlene osobe:** administrativni podaci pokrivaju samo osobe u formalnoj zaposlenosti, dok anketni podaci uključuju i vlasnike poljoprivrednih imanja i neplaćene pomažuće članove porodice i osobe koje su u sedmici posmatranja obavljale bilo kakav posao za zaradu (u novcu ili naturi), profit itd.
- **Publikovanje rezultata:** administrativni podaci se objavljuju u dva odvojena izdanja (mjesečno u formi stalnog izvještavanja i godišnje u formi predmetnog biltena), dok se rezultati ankete objavljuju samo godišnje (nakon obavljenog istraživanja).

Metodološke razlike između podataka iz referentnih srodnih istraživanja-evidencija o nezaposlenima i podataka dobijenih Anketom radne snage razlikuju se u sljedećem:

- **Izvora:** administrativni podaci se temelje na evidenciji nezaposlenih osoba u Zavodu za zapošljavanje, dok se anketni podaci temelje na procjenjivanju podataka na bazi uzorka domaćinstava.
- **Periodu posmatranja:** administrativni podaci se odnose na zadnji dan mjeseca, dok se anketni podaci odnose na aktivnost ispitanika u referentnoj sedmici.
- **Period izvještavanja:** administrativni podaci se prikupljaju mjesečno, dok se anketa provodi jedanput godišnje.
- **Definicije nezaposlene osobe:** administrativni podaci pokrivaju sve osobe prijavljene na birou za zapošljavanje prema kriterijima definisanim od istih, dok anketni podaci uključuju samo osobe koje zadovoljavaju jasne kriterije definisane od strane Međunarodne organizacije rada (ILO-a) tj. osobe koje u referentnoj sedmici nisu radile – nisu obavljale bilo kakvu aktivnost za plaću, zaradu ili porodičnu korist; aktivno su tražile zaposlenje u prethodne 4 sedmice i raspoložive su za posao – spremne su da prihvate posao u naredne dvije sedmice. Nezaposlene su takođe i osobe koje nisu tražile zaposlenje u prethodne 4 sedmice jer su već pronašle zaposlenje ali još nisu otpočele sa radom, nego će početi da rade ubrzo nakon provođenja ankete.
- **Publikovanje rezultata:** administrativni podaci se objavljuju u mjesečnoj dinamici i preuzimaju se od Zavoda za zapošljavanje i publikuju u sklopu mjesečnog biltena, dok se rezultati ankete objavljuju samo godišnje (nakon obavljenog istraživanja).

7 Ustupci – kompromisi između izlaznih komponenti kvaliteta

Nijedan trade-offs (ustupak između izlaznih komponenti kvaliteta) nije analiziran u ovom istraživanju.

8 Procjena korisničkih potreba i percepcija korisnika

8.1 Klasificiranje i razumijevanje korisnika

Putem saziva određenih korisničkih grupa upoznajemo korisnike sa namjenom i rezultatima koji se žele dobiti putem ove Ankete.

Ključni korisnici Ankete o radnoj snazi po glavnim grupama segmentacije su:

- javni sektor (Vijeće ministara i Vlade entiteta i BD; ministarstva za rad i socijalnu politiku; Direkcija za ekonomsko planiranje; Direkcija za evropske integracije; Agencija za rad i zapošljavanje BiH i entitetski Zavodi za zapošljavanje; Agencija za ravnopravnost spolova i entitetski Gender centri)
- privredni subjekti
- nauka, istraživanje i obrazovanje (fakulteti i istraživački centri)
- opća javnost
- mediji (RTV kuće i printani mediji)
- strani korisnici (Eurostat; World Bank; IMF; UNDP; ambasade stranih država; strani medij)

8.2. Mjerenje percepcija i zadovoljstva korisnika

8.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka - Indeks zadovoljstva korisnika (US1)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. Anketom.

8.2.2 Pokazatelj kvaliteta i učinka–Vrijeme od zadnjeg istraživanja zadovoljstva korisnika (US2)

Ne obavlja se posebno istraživanje zadovoljstva korisnika ovim proizvodom tj. Anketom.

9 Troškovi i opterećenost ispitanika/izvještajnih jedinica

9.1 Troškovi istraživanja statističkog ureda

9.1.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnji operativni troškovi, prosjek prema glavnim troškovnim komponentama (PCR1)

Troškovi statističkih institucija u BiH koje su provele Anketu razvrstali smo na: materijalne troškove ankete (u koju su uključeni čisti materijalni troškovi i izdaci za plaćanja anketarima, kontrolorima, superviziroma i operaterima unosa) i troškove rada (tj. plaće) zaposlenih.

Broj upotrebljenih sati rada zaposlenika (8x3x182)=4368 sati

Tabela 7: Troškovi istraživanja

Materijalni troškovi (KM)	Troškovi rada (KM)	Troškovi ukupno (KM)
450 000	71 635	521 635

9.2 Opterećenost i troškovi ispitanika/izvještajnih jedinica

9.2.1 Pokazatelj kvaliteta i učinka – Godišnje opterećenje ispitanika u satima i/ili finansijskim pokazateljima (PCR2)

Kao pokazatelj opterećenosti izvještajnih jedinica procjenjujemo vrijeme, koje izvještajne jedinice provedu za sudjelovanje u anketi. Anкета koja se provodi u domaćinstvima, u prosjeku traje približno 35 minuta ili cca 11 minuta po ispitaniku.

Približna procjena korištenog vremena za Anketu o radnoj snazi u domaćinstvima, anketiranih na terenu je 6126 sati. Potrošnja vremena kod domaćinstava koja nisu sudjelovala u anketi nisu uključena.

Tabela 8: Troškovi izvještajnih jedinica i opterećenje ispitanika

Broj izvještajnih jedinica	Godišnji broj obrazaca	Provedeno vrijeme za jedan upitnik (sati)	Ukupno provedeno vrijeme (sati)
10501	10501	0,6	6126

9.3 Mjere za smanjivanje troškova i opterećenosti

Mjere koje treba poduzeti u cilju smanjenja troškova i opterećenosti izvještajnih jedinica:

- smanjenje broja kontakata sa izvještajnom jedinicom,
- korištenje administrativnih podataka (može i dijela istih),

10 Povjerljivost, transparentnost i zaštita

10.1 Povjerljivost

Povjerljivost statističkih podataka je zahtjevana zakonom a osoblje koje provodi statističko istraživanje ima po istom pravnom osnovu obavezu zaštite povjerljivosti. Tako se u članu 27. Zakona o statistici BiH navodi da »Prilikom prikupljanja, obrade, dostave i distribucije statističkih podataka Bosne i Hercegovine, nadležni organi, uključujući organe na entitetskom nivou, poduzimaju sve mjere organizacione, regulatorne, administrativne i tehničke prirode koje su potrebne da se zaštiti povjerljivost podataka od nedozvoljenog pristupa, objavljivanja i korištenja.« a u članu 28. istog Zakona se kaže »Osobe koje prilikom obavljanja svojih poslova imaju pristup povjerljivim podacima moraju se pridržavati odredbi ovog zakona i nakon što prestanu obavljati svoje funkcije«.

Takođe, u dokumentu »Pravilnik o zaštiti statističkih podataka u Agenciji za statistiku« navedene su procedure za osiguranje povjerljivosti za vrijeme prikupljanja, obrade i diseminacije – što uključuje, protokole za osiguranje individualnih podataka kojima se ima pristup, pravila za definiranje povjerljivih ćelija u izlaznim tabelama i procedure za otkrivanje i prevenciju naknadnih razotkrivanja, kao i pristup mikropodacima za istraživačke namjene spoljnim korisnicima.

Napomena: Osoblje koje provodi anketu potpisuje obavezu zaštite povjerljivosti.

10.2 Transparentnost

Korisnici su upoznati sa načinom korištenja podataka iz Ankete o radnoj snazi.

Izjave na konferencijama za štampu vezano za rezultate ankete su apsolutno nepristrasne i politički neutralne.

Nisu uočene greške u publiciranim izdanjima Ankete o radnoj snazi 2011, tako da nije bilo potrebe za korekcijama i objavom istih.

10.3 Zaštita

Navedeno u poglavlju 10.1.

11 Zaključak

U narednom periodu potrebno je:

- Uspostaviti procedure za potpunu evidenciju o ispravkama u fazi editovanja/uređivanja podataka za sve varijable (ne samo za ključne);
- U saradnji sa IT osobljem treba razviti sistem za evidentiranje broja pristupa on-line bazi podataka i broja pristupa elektronskim biltenima i saopćenjima za pojedine statističke oblasti (statistička istraživanja);
- Potrebno je, unutar postojeće Ankete o zadovoljstvu korisnika ili putem provođenja posebne Ankete o zadovoljstvu korisnika obezbjediti informacije o zadovoljstvu korisnika za pojedina statistička istraživanja.